

УДК 911.7

*Данііл Васильович Береговий,
студент II-го курсу, Херсонська
державна морська академія, м. Херсон
Вікторія Анатоліївна Добровольська,
к. і. н., доцент, завідувач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін та
інноваційної педагогіки, Херсонська
державна морська академія, м. Херсон*

ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОГО

Білгород-Дністровський, Тіра, Біле місто, Аккерман – історичні назви міста, яке має потужний туристичний потенціал і впливає на економічний розвиток міста та регіону. Білгород-Дністровський за своїми природно-ресурсними, фізико-географічними, кліматичними, соціально-економічними умовами відноситься до територій, сприятливих для розвитку туризму. Місто приваблює туристів насамперед своїми історичними пам'ятками, головною з яких є знаменита фортеця, заснована у часи пізнього середньовіччя.

У сучасній науці небагато праць, які висвітлюють поставлену проблему. Зокрема, колективна праця за ред. В.Герасименка присвячена аналізу туристично-рекреаційного потенціалу Одеського регіону [3]. На жаль, інформація про Білгород-Дністровський побіжна і стосується лише окремих аспектів. З'ясувати туристичний потенціал території можна, аналізуючи програми і звіти органів державної влади [1;2;4;5]. Подальше вивчення даної теми є необхідним.

Метою даного дослідження є розкриття складових туристичного потенціалу міста Білгород-Дністровський, аналіз проблем, що заважають розвитку туризму та пропозиції щодо їх вирішення.

Білгород-Дністровський - справжня «золота жила» для розвитку туристичної галузі [6]. Місто має вдале географічне розташування, бо є центром та сполучною ланкою між Одесою та іншими населеними пунктами Одеської області. Воно розташоване неподалік від смт. Затока і смт.

Сергіївка – популярних курортів Одеської області. Місто розташоване на Дністровському лимані, що дає можливість прямого виходу у Чорне море. Крім того, Білгород-Дністровський знаходиться поблизу кордону Молдови та Румунії, що робить їхніх мешканців частими туристами в цьому населеному пункті.

Місто з 2500-літньою історією цікаве як для вітчизняних туристів, так і для іноземців. Загалом на території Білгород-Дністровського розташовані 35 пам'яток архітектури та містобудування, 18 пам'яток історії, три пам'ятки археології та одна пам'ятка монументального мистецтва [4, с.6].

Головними об'єктами зацікавленості туристів є історико-архітектурна пам'ятка «Білгород-Дністровська фортеця» (XIV-XVIII ст.), найбільша фортеця нашої держави, та пам'ятка археології «Городище «Тіра – Білгород» (багаточислове городище IV-VI ст. до н.е.). Розкопки грецької колонії Тіра ведуться багато десятиліть, частина знахідок знаходяться у фондах місцевого краєзнавчого музею.

Крім того, найбільш привабливими для туристів є:

1. релігійні споруди: Церква Святого Іоанна Предтечі (грецька) XII ст.; Церква Успіння пречистої Богородиці (вірменська) XIV ст.; Підземна церква Іоанна Сучавського XIV ст.; Свято-Вознесенський собор XIX ст.; Свято-Георгіївська церква (болгарська) XIX ст.; Свято-Миколаївська церква – XIX ст.;

2. історико-культурні споруди: скіфська могила I ст. н.е.; сарматський склеп III ст. н.е.; маєтки відомих особистостей – А.Ярошевича, Феміліді (краєзнавчий музей); меморіал Слави воїнам війни 1941-1945 рр. тощо [4, с.6; 3, с.250].

Місто має достатній туристичний потенціал, але потік туристів в останні роки знизився. За період з 2019 по 2021 відвідуваність міста знизилась на 17% у порівнянні за 2019 р. Насамперед це сталося через поширення пандемії коронавірусної хвороби (COVID-19) та заборону

масових заходів, через що на деякий час було призупинено проведення туристичних заходів в області, у тому числі промотурів.

Згідно даних 2019 р. основною категорією відвідувачів міста були туристи, що відпочивають у Затоці і Сергіївці, - 60%, школяри регіону – 15%, індивідуальні туристи – 35% [2].

Розглянемо основні причини проблем туристичної галузі Білгород-Дністровського на сучасному етапі.

У місті Білгороді-Дністровському не існує жодного туристичного підприємства, що працює на обслуговування в'їзного туризму. Групові тури до міста Білгорода-Дністровського здійснюють туроператори з багатьох міст України, а у літній період працюють туристично-транспортні фірми з обслуговування туристів, що відпочивають насамперед в смт. Затока [4, с.7-8].

Ще один важливий аспект підвищення рекреаційно-туристичного потенціалу міста, це наявність якісних шляхів сполучення. Проблема все ще полягає в маршрутах, що ведуть до міста, деякі з них у жалюгідному стані. Вкрай необхідно вирішувати проблеми якості транспортних шляхів, а саме:

1. М-15: Одеса - Рені (на м. Бухарест), протяжність 291,3 км;
2. Н-33 (колишня Р70): Одеса - Білгород-Дністровський – Овідіополь - Монаші, протяжність 97,2 км;
3. Р-72: контрольньо-пропускний пункт “Старокозаче” - Білгород-Дністровський, протяжність 32,4 км.

Ці траси за минулі роки вже піддавалися ремонту, проте є ділянки, які вимагають капітального ремонту. Значне збільшення інтенсивності руху транспорту за останні роки потребує вирішення питань щодо модернізації існуючої мережі доріг, будівництва транспортних розв'язок, мостових переходів тощо.

Білгород-Дністровський межує з курортом Затока, туристи з якого відвідують саме місто та інші неподалік розташовані туристичні об'єкти,

наприклад, Центр культури вина SHABO, а, отже, слід звернути увагу на маршрути, що проходять через Маяки та Овідіополь.

Ще однією проблемою міста, через яку стримується подальший розвиток туризму, це відсутність інфраструктури всіх видів водного туризму (від круїзного, яхтового туризму до активного використання маломірних суден для екскурсій та морських прогулянок) [4, с.8]. Хоча місто розташовано на березі Дністровського лиману, однієї з головних визначних пам'яток Причорномор'я.

Ми погоджуємося з думкою А.Тимошенко у тому, щоб привернути увагу потенційних туристів, задовольнити їх попит та побажання, необхідно створити конкурентоспроможні продукти на туристичному ринку [6]. Перше завдання - це презентація інтересів міста на національному, регіональному та міжнародному туристичному ринку. Не менш важливе завдання — створення якісно нових міських туристичних маршрутів, які б об'єднали потенціал найцікавіших та найрозвиненіших з туристської точки зору місць у місті та його околицях при взаємодії з районною владою. Зрозуміло, що успіх маршрутів залежатиме від кількох аспектів, у тому числі від ефективного їхнього просування на вітчизняному та зарубіжному туристичних ринках.

Перспективи основних напрямів туристичної діяльності полягають, по-перше, у налагодженні конструктивного діалогу з керівництвом Білгород-Дністровського району, керівництвом Одеської області та Києвом. Наразі без державної підтримки, розробки спільних програм та проєктів у справі об'єднання зусиль з розвитку туристичного та курортного потенціалу міста та прибережної зони казати не доводиться [6].

По-друге, вкрай необхідним є створення об'єданого конкурентоспроможного туристичного продукту, зокрема для індивідуальних туристів. Безумовно, щоб туристичні проєкти, які вже існують, і ті, що поки знаходяться на стадії планування, стали успішними, їх треба презентувати та популяризувати. Для презентації туристичного

потенціалу міста необхідно мати якісний рекламно-інформаційний матеріал, присвячений місту.

Найбільш перспективний напрямок просування туристичного бренду міста – створення туристичного кластера. Кластер - це географічна концентрація взаємопов'язаних підприємств і постачальників, підприємств, які надають послуги у сфері бізнесу. Туристичний кластер - це об'єднання туристичних ресурсів, у якому всі його учасники отримують прибуток від спільних зусиль. У туристичному кластері його учасники можуть більш злагоджено взаємодіяти між собою та владними структурами, а також з партнерами з Одеської області, з інших регіонів України та за кордоном.

Державна влада робить потрібні кроки щодо вирішення проблем туристичної галузі Білгород-Дністровського. Розроблено програму розвитку Білгород-Дністровського субрегіону, яка включає також можливості для інвестиційних та інфраструктурних проєктів. Пріоритетні напрями Білгород-Дністровського субрегіону — це Аккерманська фортеця та прогулянки на теплоході Дністровським лиманом [1, с.19].

З метою розвитку круїзного туризму в Одеській області підготовлено та надано інформацію Адміністрації морських портів України щодо туристичного потенціалу м. Білгород-Дністровський та м. Одеси, яка направлена до організаційного комітету програми DIONYSUS з метою створення туристичних потоків з Європи на суднах типу ріка-море з заходами до портів зазначених міст, та залучення інвестицій [1, с.36].

16 вересня 2019 року Центром всесвітньої спадщини ЮНЕСКО офіційно підтверджено включення об'єкта «Тіра - Білгород (Аккерман) - на шляху від Чорного до Балтійського морів» до Попереднього списку ЮНЕСКО [1, с.15]. Цей процес здійснюється за кошти державного бюджету України.

Проблемним питанням туристичної інфраструктури області є незадовільний стан значної кількості об'єктів туристичних відвідувань, які

представляють інтерес для туристів. Зокрема, необхідно вживати заходів щодо збереження такої унікальної пам'ятки як Аккерманська фортеця [3, с.104].

Сьогодні Білгород – Дністровська (Аkkerманська) фортеця перебуває у власності Одеської обласної ради, питання щодо фінансування даного об'єкту має вирішуватися за рахунок бюджету області. З метою збереження цієї пам'ятки у вересні 2021 р. депутати Білгород-Дністровської міської ради VIII скликання звернулися до Одеської обласної ради щодо передачі пам'ятки архітектури національного значення «Білгород – Дністровська (Аkkerманська) фортеця» з балансу територіальних громад сіл, селищ, міст області в особі Одеської обласної ради на баланс держави в особі Міністерства культури та інформаційної політики України [5].

Всі перетворення у туристичній галузі міста, що виконуються міською владою, здійснюються згідно «Програми розвитку туризму в місті Білгороді – Дністровському на 2021-2023 роки». Основною метою Програми є «створення сприятливих економічних, інвестиційних, екологічних, соціальних та інфраструктурних умов для комплексного та сталого розвитку туризму та сприяння формуванню конкурентоспроможного на внутрішньому та світовому туристичних ринках туристичного продукту, промоції туристичного продукту, що забезпечить зростання обсягу в'їзного туристичного потоку, зокрема зростання кількості іноземних туристів, відповідно зростання доходів бюджету міста та доходів підприємств, що працюють в галузі обслуговування туристів і супутніх галузях, та брендингове позиціонування міста» [4, с.8-9]. Програма висвітлює проблеми розвитку туризму у місті та шляхи її подолання, завдання і заходи, обсяги і джерела фінансування, очікувані результати. Звіти відповідальних виконавців Програми можна знайти на офіційному сайті Білгород-Дністровської міської ради.

У грудні 2020 року завершився Всеукраїнський конкурс туристичного бренду міста, в якому перемогла конкурсна робота Олени Шустер «Білгород-Дністровський. Родзинка Півдня».

З метою інформування гостей міста, створення сприятливих умов для їхнього перебування міською владою заплановано встановлення сенсорного інформаційного кіоску, який буде надавати інформацію про інфраструктуру міста, готелі і заклади харчування, подаватиме анонс культурно-розважальних заходів, показувати мапу міста з пам'ятками історико-культурної спадщини.

Отже, у даній роботі ми описали основні проблеми туристичного потенціалу Білгород-Дністровського та орієнтовні напрями їх вирішення. На нашу думку, перспективним для Білгород-Дністровського є розвиток різних видів туризму: екскурсійного (ознайомлення з історико-культурними пам'ятками), релігійного (паломницького), рекреаційного і оздоровчого, ділового (зростання вітчизняних та міжнародних контактів), екстремального, подієвого туризму (відвідування концертів, фестивалів, історичних реконструкцій), водного та зеленого туризму.

Наявний туристичний потенціал Білгород-Дністровського дає підстави говорити про перспективу міста в економічному вітчизняному та міжнародному просторі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Звіт про виконання Програми розвитку туризму та курортів в Одеській області на 2017-2020 роки. URL: https://oda.odessa.gov.ua/wp-content/uploads/2021/02/zvit_do_programy_dokument-E2%84%96197_0_240-21-id11420390.pdf
2. Інвестиційний потенціал Білгород-Дністровський. 2019 р. URL: http://185.25.116.45:8080/static-files/Belgorod_A5_uk_preview.pdf
3. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименка. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.

4. Програма розвитку туризму в місті Білгороді – Дністровському на 2021-2023 роки. Білгород – Дністровський, 2020. 12 с.
5. Рішення Білгород-Дністровської міської ради від 02.09.2021 р. №370-VIII.
URL: https://bilgorod-d.gov.ua/doc_proj/search?search_text=%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BA+%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC&doc_type=all&year=all
6. Тимошенко А. Туризм как основополагающий приоритет развития Белгорода-Днестровского. URL: https://bilgorod-d.gov.ua/page/turizm_kak_osnovopolagayushii_prioritet_razvitiya_belgoroda-dnestrovskogo

УДК 911.3

*Родіон Ігорович Нікіфорчук,
студент II-го курсу, Херсонська державна морська
академія, м. Херсон*

*Вікторія Анатоліївна Добровольська, к. і. н.,
доцент, завідувач кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін та інноваційної педагогіки, Херсонська
державна морська академія, м. Херсон*

ПРИРОДНО-ГЕОГРАФІЧНІ РЕСУРСИ ХЕРСОНЩИНИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

У сучасному світі сфера туризму перетворилась в одну з найбільш прибуткових та розвинутих галузей світового господарства. Туристично-рекреаційна сфера діяльності забезпечує раціональне використання і збереження культурно-історичних, природних та інформаційно-пізнавальних ресурсів будь-якої території.

Херсонщина має значний рівень концентрації природно-географічних ресурсів, у тому числі й тих, які мають рекреаційні, лікувальні, оздоровчі властивості та широко використовуються в курортному господарстві. Аналіз зазначених ресурсів вважаємо актуальним, оскільки висвітлюються